Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

Obsah:

Předmět činnosti AOPK ČR 1
Sledování stavu přírodních fenoménů 2
Dokumentace a poskytování dat 2
Správa zvláště chráněných území 3
Ochrana ohrožených druhů rostlin a živočichů 3
Mapa ČR s územní působností regionálních pracovišť 4
Obecná ochrana přírody a krajiny 6
Ekonomické nástroje v péči o přírodu a krajinu 6
Správa pozemků ve zvláště chráněných územích 7
Práce s veřejností 7
Mezinárodní spolupráce AOPK ČR 8
Mezinárodní význam zvláště chráněných území spravovaných AOPK ČR 8

Tiráž:

Vydala Agentura ochrany přírody a krajiny ČR © 2006
Text: M. Hošek, J. Kozubková, P. Pešout, J. Plesník, J. Zohorna
Foto: Archiv AOPK ČR
Mapa a organizační struktura: AOPK ČR
ISBN: 80-87051-04-7

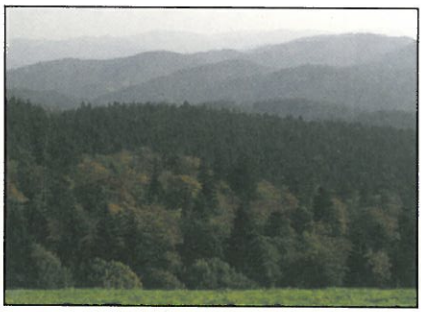

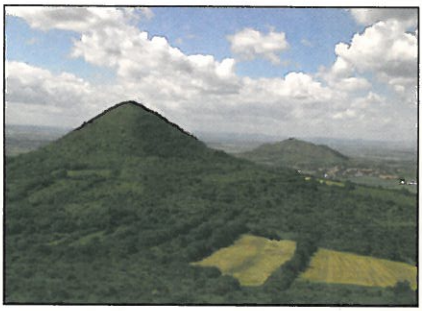

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (AOPK ČR) se sídlem v Praze je organizační složka státu, zřízená Ministerstvem životního prostředí. Jejím hlavním posláním je péče o přírodu a krajinu na území České republiky.

Předmětem činnosti AOPK ČR je zejména:

- sledování stavu, změn a vývojových trendů vybraných biotopů a populací ohrožených druhů a krajiny,
- vedení Ústředního seznamu ochrany přírody a centrální státní dokumentace ochrany přírody a krajiny, vedení specializované knihovny,
- vytváření, správa a vedení Informačního systému ochrany přírody,
- odborná podpora výkonu státní správy, metodická a znalecká činnost,
- výkon státní správy v ochraně přírody a krajiny na území chráněných krajinných oblastí a na ostatním území ČR v rozsahu daném zákonem o ochraně přírody a krajiny,
- realizace praktických opatření na ochranu přírody a krajiny na území 24 chráněných krajinných oblastí a 208 národních přírodních rezervací a památek na území celé ČR,
- administrace celostátních dotačních programů i vybraných fondů Evropských společenství zaměřených na ochranu přírody a krajiny,
- vyplácení finančních náhrad za ztížení zemědělského a lesnického hospodaření a při hospodaření na rybnících,
- správa státního majetku ve zvláště chráněných územích ČR,
- osvěta a šíření informací v oblasti ochrany přírody a krajiny, poradenství a vzdělávání,
- mezinárodní spolupráce v ochraně přírody a krajiny; AOPK ČR je mj. členem konsorcia Evropského tematického střediska biologické rozmanitosti a vědeckým orgánem Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin (CITES) v ČR.

Sledování stavu přírodních fenoménů

Významnou činnost AOPK ČR představuje sledování stavu přírodních fenoménů. Mapování druhů rostlin a živočichů, sledování vývoje přírodních stanovišť i celých ekosystémů tvoří nezbytný podklad pro péči o přírodu a krajinu. Získané výstupy se využívají jako odborný podklad při rozhodování orgánů ochrany přírody, dále k určení managementu u konkrétních fenoménů, pro dotační politiku, státní politiku a pro přípravu plánů péče o zvláště chráněná území, upřesňování dotační politiky státu a formulaci státní politiky v ochraně přírody a krajiny. Výsledky sledování stavu biotopů a druhů představují hlavní podklad pro hodnotící zprávy podle směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích předkládané Ministerstvem životního prostředí Evropské komisi.

Dokumentace a poskytování dat

AOPK ČR vede Ústřední seznam ochrany přírody - ÚSOP, který soustřeďuje zřizovací a odbornou dokumentaci o zvláště chráněných územích, o lokalitách Natura 2000 (ptačí oblasti a evropsky významné lokality) a o památných stromech, případně o smluvně chráněných územích či smluvně chráněných památných stromech. ÚSOP archivuje a zpřístupňuje listinnou podobu zřizovací dokumentace objektů, dále odbornou dokumentaci (např. plány péče o dané ZCHÚ, inventarizační průzkumy, odborné zprávy a studie apod.). Digitální registr ÚSOP je dostupný na internetových stránkách http://drusop.nature.cz.

Informační systém ochrany přírody, ISOP vytvářený AOPK ČR, na kterém se svými vstupy podílí většina orgánů ochrany přírody, vzniká mj. ve formě webového portálu. Umožňuje shromažďovat, zpracovávat a spravovat data z různých oblastí činnosti AOPK ČR, např. sledování stavu biotopů a druhů, data o výskytu chráněných druhů rostlin a živočichů, územní systém ekologické stability, informační systém k úmluvě o biodiverzitě apod. Významnou součástí ISOP je tvorba a správa datového skladu AOPK ČR včetně jeho aplikačních nadstaveb.

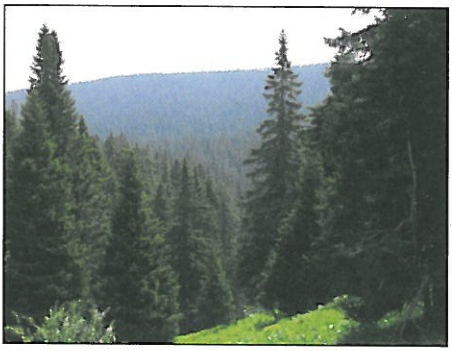

Správa zvláště chráněných území

AOPK ČR zajišťuje prostřednictvím 24 správ chráněných krajinných oblastí (CHKO) výkon státní správy v ochraně přírody a krajiny v jednotlivých CHKO (s výjimkou CHKO Šumava).

AOPK ČR zajišťuje zpracování a realizaci plánů péče o 24 CHKO a 731 národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, národních přírodních památek a přírodních památek na celém území ČR a také dlouhodobě sleduje a vyhodnocuje jejich stav. Plány péče připravují a v úzké spolupráci s řadou partnerů realizují jednotlivá pracoviště AOPK ČR.

Ochrana ohrožených druhů rostlin a živočichů

Aktivní ochrana ohrožených druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů je nezbytným doplňkem ochrany biologicky cenných území. AOPK ČR je pověřena koordinací druhové ochrany na celostátní úrovni. Sleduje výskyt a rozšíření vybraných ohrožených druhů a jejich změny, analyzuje příčiny jejich ohrožení, vydává červené seznamy ohrožených druhů v ČR, připravuje a realizuje druhově specifická aktivní opatření včetně záchranných programů.

Prostřednictvím 24 správ CHKO zajišťuje AOPK ČR výkon státní správy v ochraně silně a kriticky ohrožených druhů na příslušném území ČR. Navíc AOPK ČR působí jako vědecký orgán Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin (CITES). Pro státní správu vydává odborná stanoviska, zda mezinárodní obchod (dovoz či vývoz) exempláře neohrozí přežití druhu ve volné přírodě a zda je příjemce živého exempláře náležitě vybaven k chovu a péči o něj. Vyjadřuje se k udělování výjimek ze zákazu obchodních činností pro nejohroženější druhy v rámci Evropské unie.

AOPK ČR plní podle nařízení vlády úlohu odborného garanta při přípravě odborných podkladů o evropsky významných lokalitách a při správě ptačích oblastí.

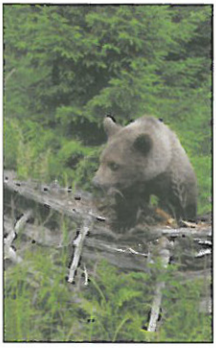

Mapa ČR s územní působností regionálních pracovišť

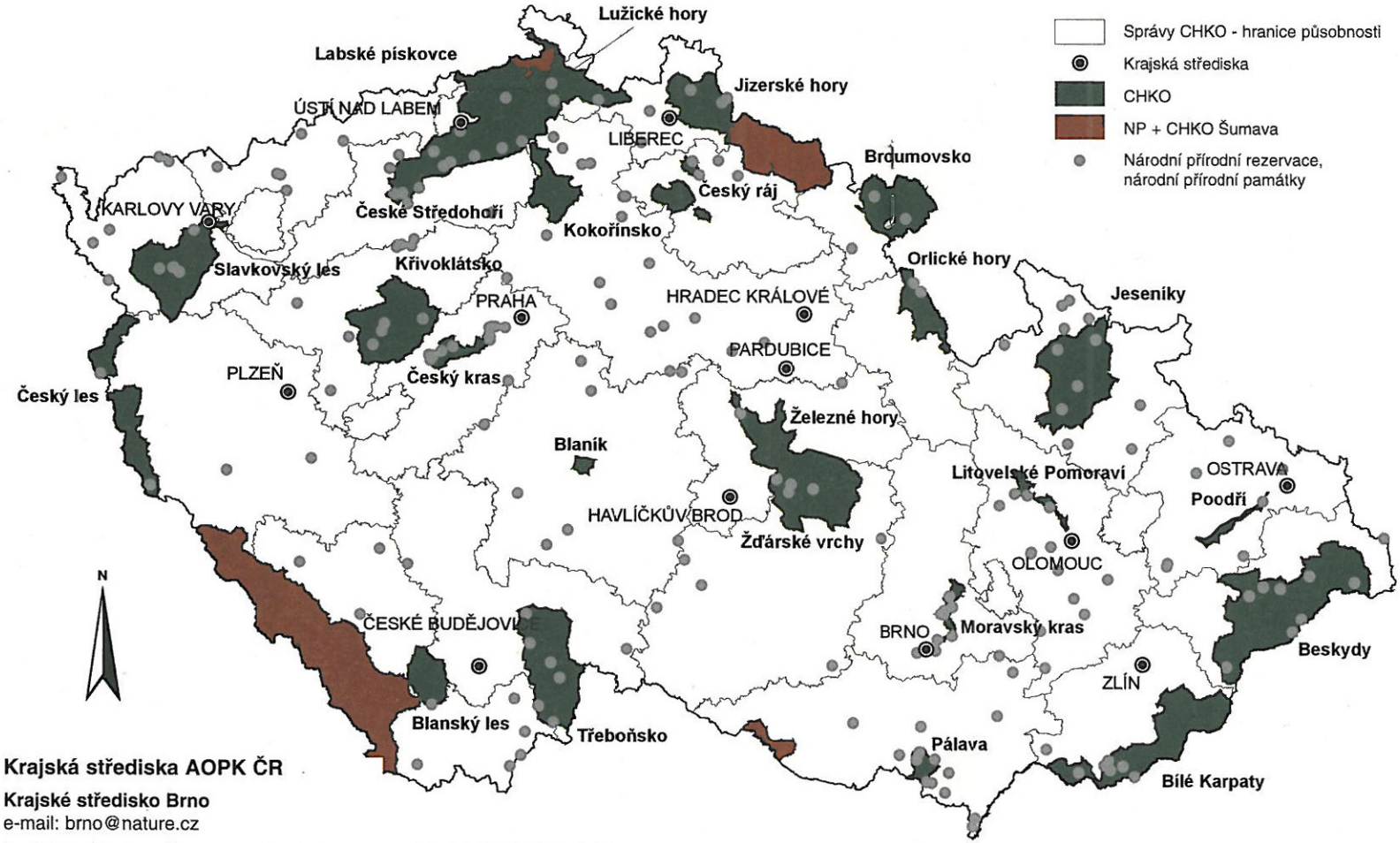

Krajská střediska AOPK ČR

Krajské středisko Brno
e-mail: brno@nature.cz

Krajské středisko České Budějovice
e-mail: ceske_budejovice@nature.cz

Krajské středisko Havlíčkův Brod
e-mail: havlickuv_brod@nature.cz

Krajské středisko Hradec Králové
e-mail: hradec_kralove@nature.cz

Krajské středisko Karlovy Vary
e-mail: karlovy_vary@nature.cz

Krajské středisko Liberec
e-mail: liberec@nature.cz

Krajské středisko Olomouc
e-mail: olomouc@nature.cz

Krajské středisko Ostrava
e-mail: ostrava@nature.cz

Krajské středisko Pardubice
e-mail: pardubice@nature.cz

Krajské středisko Plzeň
e-mail: plzen@nature.cz

Krajské středisko Praha, Střední Čechy
e-mail: praha@nature.cz

Krajské středisko Ústí nad Labem
e-mail: usti@nature.cz

Krajské středisko Zlín
e-mail: zlin@nature.cz

AOPK ČR, Správy chráněných krajinných oblastí

Správa CHKO Beskydy
e-mail: beskydy@nature.cz

Správa CHKO Bílé Karpaty
e-mail: bilekarp@nature.cz

Správa CHKO Blaník
e-mail: blanik@nature.cz

Správa CHKO Blanský les
e-mail: blanles@nature.cz

Správa CHKO Broumovsko
e-mail: broumov@nature.cz

Správa CHKO České středohoří
e-mail: cstred@nature.cz

Správa CHKO Český kras
e-mail: ceskras@nature.cz

Správa CHKO Český les
e-mail: ceskyles@nature.cz

Správa CHKO Český ráj
e-mail: ceskyraj@nature.cz

Správa CHKO Jeseníky
e-mail: jeseniky@nature.cz

Správa CHKO Jizerské hory
e-mail: jizhory@nature.cz

Správa CHKO Kokořínsko
e-mail: kokorin@nature.cz

Správa CHKO Křivoklátsko
e-mail: krivoklat@nature.cz

Správa CHKO Labské pískovce
e-mail: labpis@nature.cz

Správa CHKO Litovelské Pomoraví
e-mail: litpom@nature.cz

Správa CHKO Lužické hory
e-mail: luzhory@nature.cz

Správa CHKO Moravský kras
e-mail: morkras@nature.cz

Správa CHKO Orlické hory
e-mail: orlhory@nature.cz

Správa CHKO Pálava
e-mail: palava@nature.cz

Správa CHKO Poodří
e-mail: poodri@nature.cz

Správa CHKO Slavkovský les
e-mail: slavkles@nature.cz

Správa CHKO Třeboňsko
e-mail: trebonsko@nature.cz

Správa CHKO Žďárské vrchy
e-mail: zdarvrch@nature.cz

Správa CHKO Železné hory
e-mail: zelhory@nature.cz

Obecná ochrana přírody a krajiny

Vedle zvláště chráněných území a ohrožených druhů rostlin a živočichů je chráněna na celém území ČR dochovaná krajina jako celek i jmenovitě její vybrané prvky: dřeviny rostoucí mimo les, územní systém ekologické stability (ekologická síť místního, regionálního a celostátního významu), významné krajinné prvky, prvky neživé přírody včetně jeskyní a dalších krasových jevů, přechodně chráněné plochy, přírodní parky atd. Proti nadměrnému a zejména zbytečnému ničení jsou chráněny populace všech druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, zejména ptáků.

Mimo zvláště chráněná území se obecnou ochranou přírody a krajiny zabývají obce a krajské úřady. Úlohou AOPK ČR je odborná a metodická podpora výkonu státní správy v této oblasti.

Ekonomické nástroje v péči o přírodu a krajinu

AOPK ČR kromě přímého zajišťování péče o zvláště chráněná území podle schválených plánů péče využívá řadu dalších ekonomických nástrojů sloužících k ochraně přírody a krajiny.

Především se jedná o krajinotvorné programy Ministerstva životního prostředí. Jejich cílem je podpořit opatření udržující kulturní stav krajiny, přispívající k zajištění druhové rozmanitosti, zlepšující přírodní procesy v krajině, upevňující funkce významných krajinných prvků a prvků systému ekologické stability apod.

AOPK ČR se aktivně podílí na administraci dalších celostátních programů či fondů Evropského společenství (Operační program životního prostředí, Program protipovodňové prevence II., Program rozvoje venkova aj.).

AOPK ČR zajišťuje vyplácení přiznaných finančních náhrad za ztížení zemědělského a lesnického hospodaření a za ztížení hospodaření na rybnících z důvodu ochrany přírody.

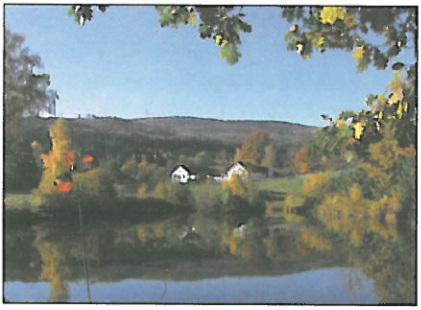

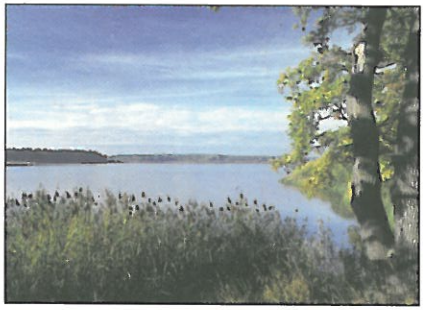

Správa pozemků ve zvláště chráněných územích

AOPK ČR hospodaří s přibližně 15 000 pozemky ve zvláště chráněných územích, které jsou majetkem státu. Plní zákonné vlastnické povinnosti a vykonává vlastnická práva k těmto pozemkům, jejichž větší část pronajímá s cílem zajistit účinnou péči o ně. Další pozemky, zejména v národních přírodních rezervacích a národních přírodních památkách, získává výkupy a směnami.

Práce s veřejností

AOPK ČR odpovídá na dotazy ze strany veřejnosti, a to telefonicky i písemně nebo ve svých informačních střediscích. Spolupracuje s místními neziskovými organizacemi a samosprávou na činnosti vzdělávacích a návštěvnických center. Prověřenou a nejúčinnější formou působení zůstává osvěta přímo v terénu. Proto se návštěvníci ve vybraných lokalitách setkají s informačními tabulemi, naučnými stezkami, vyhlídkami apod.

Pro širokou veřejnost se v průběhu celého roku pořádají výstavy, přednášky či kampaně, například u příležitosti každoročního Evropského dne parků a jiných významných událostí.

AOPK ČR podporuje informovanost veřejnosti o ochraně přírody, krajiny a životního prostředí vydáváním různých tiskovin, od letáků a brožur až po výpravné encyklopedické publikace. Četné informace lze najít na internetových stránkách AOPK ČR, www.nature.cz.

Mezinárodní spolupráce AOPK ČR

AOPK ČR se podílí na naplňování příslušné legislativy Evropského společenství v ochraně přírody. Je členem sdružení organizací, které vytvářejí Evropské tematické středisko biologické rozmanitosti, ETC/BD. Je členem nejvýznamnější mezinárodní nevládní organizace, zaměřené na ochranu přírody, IUCN - Světového svazu ochrany přírody. Stala se partnerem ECNC - Evropského střediska ochrany přírody, evropské organizace chráněných území EUROPARC a Eurosite, které se zabývají péčí o přírodu v terénu, a členem mezinárodního sdružení na ochranu planých rostlin a jejich prostředí Planta Europa.

AOPK ČR se zapojuje do naplňování mezinárodních úmluv, dohod, protokolů, programů a projektů řešících rozmanité aspekty péče o přírodu a krajinu.

Mezinárodní význam zvláště chráněných území spravovaných AOPK ČR

Řada území, která spravuje AOPK ČR, je jedinečných, vyskytují se zde endemické, reliktní nebo celosvětově ohrožené druhy planě rostoucích rostlin či volně žijících živočichů nebo v nich najdeme fenomény světového významu. Proto byly některé z nich začleněny do mezinárodních soustav chráněných území.

Natura 2000 je soustava chráněných území evropského významu, vytvářená pro ochranu a uchování vybraných vzácných, ohrožených a cenných typů přírodních stanovišť a druhů v rámci celé EU. Soustavu Natura 2000 tvoří ptačí oblasti a evropsky významné lokality.

CHKO Bílé Karpaty, Křivoklátsko, Pálava a Třeboňsko se staly součástí **celosvětové soustavy biosférických rezervací UNESCO** a podílejí se tak na mezinárodním programu Člověk a biosféra.

Vybrané lokality či přírodní útvary v CHKO Kokořínsko, Litovelské Pomoraví, Moravský kras, Poodří, Pálava a Třeboňsko a v Národních přírodních rezervacích Novozámecký rybník, Břehyně-Pecopala a Lednické rybníky byly v rámci **Ramsarské úmluvy** o mokřadech zařazeny mezi mokřady mezinárodního významu.

CHKO Bílé Karpaty a Národní přírodní rezervace Karlštejn obdržely **Evropský diplom**, udělovaný Radou Evropy chráněným územím mimořádného celoevropského významu z hlediska ochrany biologické, geologické či krajinné rozmanitosti.

V neposlední řadě je nutné zmínit významné ocenění CHKO Český ráj, která se stala součástí evropské soustavy geoparků a zároveň i **geoparkem UNESCO**.

Organizační struktura AOPK ČR

Ředitelství AOPK ČR sídlí v Praze a místně zajišťuje svou činnost prostřednictvím 37 regionálních pracovišť – 13 krajských středisek a 24 správ chráněných krajinných oblastí.

Ředitelství AOPK ČR se schematicky člení na Kancelář ředitele, čtyři sekce s celkem 11 odbory a 34 odděleními a referáty.

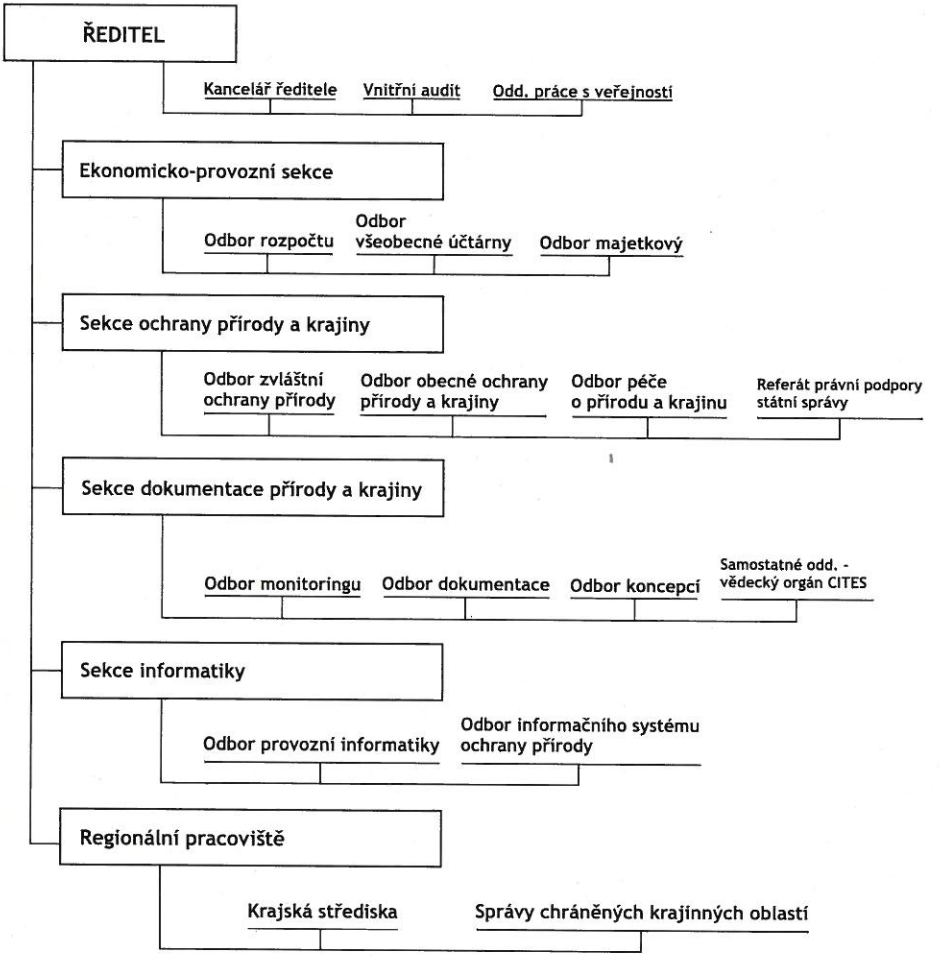

KONTAKTNÍ ÚDAJE

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
Nuselská 39
140 00 Praha 4

tel.: 241 082 218
fax: 241 082 999

e-mail: podatelna@nature.cz
www.nature.cz

Adresy vybraných internetových stránek provozovaných AOPK ČR:

www.nature.cz
www.natura2000.cz
www.chm.nature.cz
http://drusop.nature.cz
http://mapmaker.nature.cz